

Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga. Första halvåret 2022

Aktualiseringar barn och unga 0 – 20 år. Gävleborgs län.
Halvårsrapport.

Per Åsbrink
2022-09-27

FoU Välfärd
Arbetsrapport 2022:3

Bakgrund

Inom FoU Välfärd, Region Gävleborg, bedrivs arbetet *Att dokumentera insatser för barn och unga* i samarbete med en referensgrupp bestående av representanter för socialtjänsten i länets kommuner. Syftet med arbetet är att förbättra dokumentation och uppföljning inom socialtjänstens barn- och ungdomsarbete.

Sedan 2008 har FoU Välfärd i samverkan med länets kommuner sammanställt statistik över vilka barn och unga (0-20 år) som aktualiseras till socialtjänsten i länets tio kommuner.

Data för antalet aktualiseringar hämtas från kommunernas verksamhetssystem (Treserva, Procapita).

FoU Välfärd har sedan 2008 publicerat halvårs- och helårsrapporter.

Följande redovisning (halvårsrapport) rör aktualiseringar av barn och unga (0-20 år) till socialtjänsterna i länets kommuner under första halvåret 2022, i jämförelse med samma period under 2013-2021.

(Ensamkommande barn ingår ej i redovisningen)

Sammanfattning

Rapporten från FoU Välfärd, som omfattar aktualiseringar av barn och unga till tio kommuners socialtjänster i Gävleborgs län, ger en bra bild av vilka barn och ungdomar som aktualiseras till socialtjänsten samt av vem och av vilka orsaker.

Rapporten omfattar första halvåret 2022 med jämförelser för samma period åren 2013-2021.

Mellan första halvåret 2021 och 2022 ökar antalet aktualiseringar av barn och unga till kommunernas socialtjänster i länet med 6 % och ökningen består av anmälningar.

Aktualiseringar för 2022 omfattar 4421 unika barn/unga. Mellan 2013 och 2022 har totala antalet aktualiseringar i länet ökat med 134 % och ökningen utgörs helt av anmälningar.

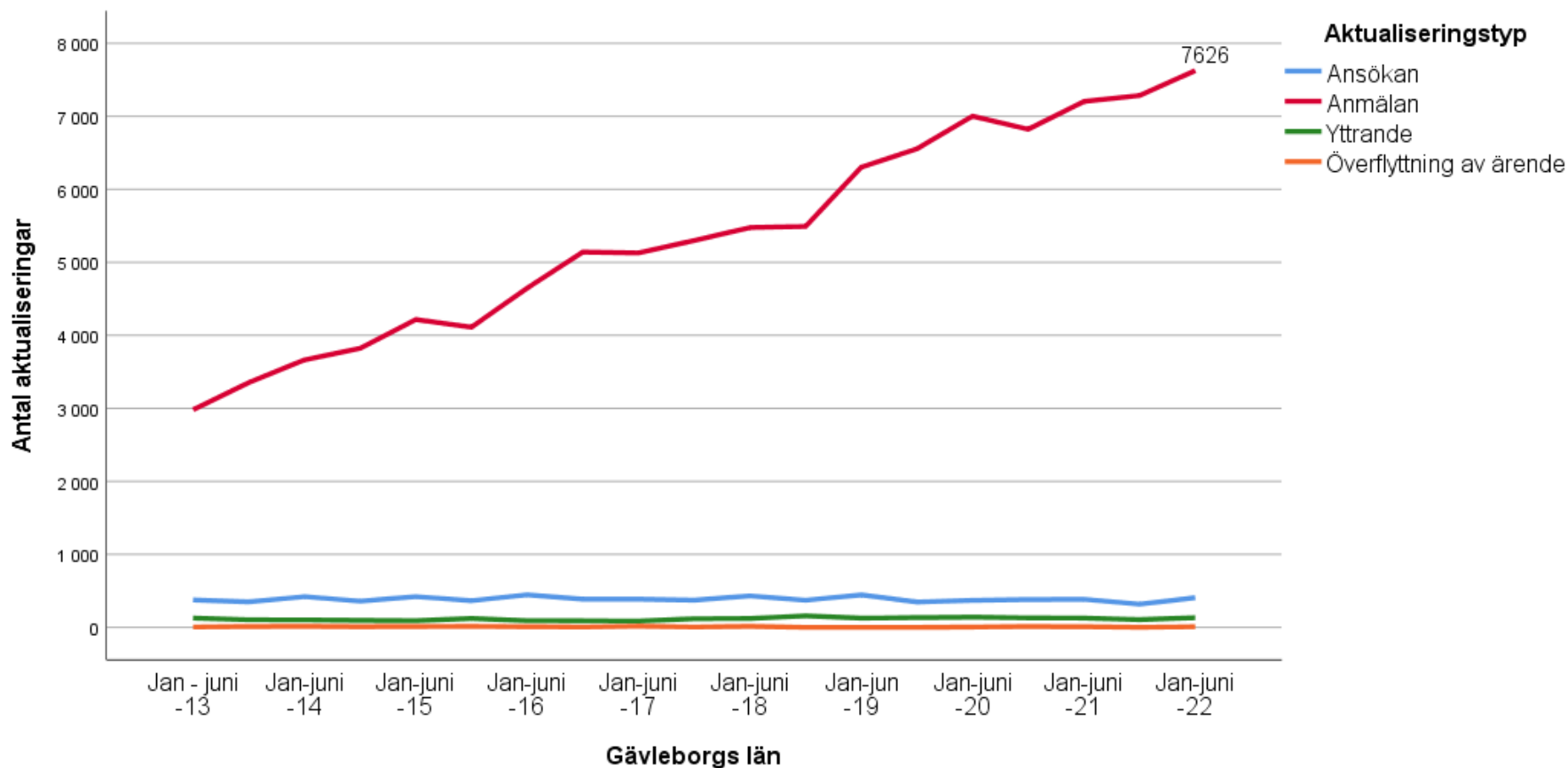
Medelåldern för aktualiserade barn till socialtjänsten i länets kommuner är 11 år (11,02). Andelen yngre barn 0-6 år utgör 24 % av de aktualiserade barnen under första halvåret 2022, andelen aktualiserade yngre barn har ökat från 2021. Något fler pojkar än flickor aktualiseras.

Flest anmälningar kommer från polisen, skolan och socialtjänsten (ex. officio). Anmälningar från förskolan har ökat med 29 % (från låga nivåer) mellan 2021 och 2022. Över tid (2013-2022) noteras en ökning av anmälningar från hälso- och sjukvården med 231 %.

Den vanligaste anmälningsorsaken är omsorgssvikt. Mellan 2021 och 2022 noteras främst en ökning av anmälningar om förseelse från polisen. Över tid (2013-2022) föreligger störst ökning av anmälningar om våld i familjen och beteendeproblem. Mer än hälften (55 %) av anmälningarna leder till en social utredning.

Genomsnittligt antal orosanmälningar per barn (0-17 år) har ökat från 1,28 till 1,46 mellan 2012-2022. Ökningen beror bl.a. på att det har tillkommit fler anmälare kring ett och samma barn.

Typ av aktualisering barn och unga, länet

Antal aktualiseringar barn/unga, kommuner.

	Antal aktualiserade barn och unga, första halvåret 2013–2021, kommuner										21–22 %	13–22 %
	Jan - juni -13	Jan-juni -14	Jan-juni -15	Jan-juni -16	Jan-juni -17	Jan-juni -18	Jan-jun -19	Jan-juni -20	Jan-juni -21	Jan-juni -22		
Sandviken	326	443	408	490	576	718	933	761	864	1063	+23	+226
Gävle	1335	1440	1852	2039	2276	2327	2859	3164	2852	2904	+2	+118
Söderhamn	432	537	507	546	631	595	568	750	924	1014	+10	+135
Bollnäs	230	346	281	394	442	439	490	720	941	832	-12	+262
Ovanåker	61	87	114	141	147	187	148	249	381	281	-26	+361
Ljusdal	246	365	407	345	356	357	348	455	357	500	+40	+103
Hudiksvall	522	654	794	894	760	878	930	971	854	967	+13	+85
Hofors	144	131	141	134	143	161	285	211	232	296	+28	+106
Ockelbo	62	66	83	60	71	76	120	65	129	129	0	+108
Nordanstig	129	131	155	151	216	305	192	170	189	186	-2	+44
Total	3487	4200	4742	5194	5618	6043	6873	7516	7723	8172	+6	+134

Antal aktualiserade unika barn/unga, kommuner

	Period									
	Jan - juni -13	Jan-juni -14	Jan-juni -15	Jan-juni -16	Jan-juni -17	Jan-juni -18	Jan-jun -19	Jan-juni -20	Jan-juni -21	Jan-juni- 22
Sandviken	272	361	336	410	460	443	573	500	510	586
Gävle	871	944	1147	1230	1286	1350	1625	1724	1575	1567
Söderhamn	255	340	321	313	385	325	317	349	450	469
Bollnäs	163	211	192	261	276	278	325	400	454	468
Ovanåker	52	58	72	105	108	115	102	158	185	163
Ljusdal	186	233	254	295	247	214	249	266	216	272
Hudiksvall	395	466	577	521	487	510	479	537	494	540
Hofors	64	86	78	84	91	116	180	143	144	149
Ockelbo	54	52	66	55	54	57	65	42	73	82
Nordanstig	81	90	102	98	124	154	120	122	116	125
Total	2393	2841	3145	3372	3518	3562	4035	4241	4217	4421

Aktualiserat av vem? Länet.

	Vilka aktualiserar till socialtjänsten? Antal aktualiseringar. Första halvåret 2013–2022. Länet										21–22 %	13–22 %
	Jan - juni -13	Jan-juni -14	Jan-juni -15	Jan-juni -16	Jan-juni -17	Jan-juni -18	Jan-jun -19	Jan-juni -20	Jan-juni -21	Jan-juni -22		
Den enskilde/sökande	99	112	91	79	80	123	144	97	88	105	+19	+6
Förälder/vårdnadshavare	275	302	336	365	306	310	305	273	295	300	+2	+9
Anhörig	315	438	518	480	475	597	569	589	560	591	+6	+88
Annan privatperson	339	479	478	707	623	603	613	712	922	860	-7	+154
Förskola	84	102	115	115	143	116	174	156	159	205	+29	+144
Skola	579	666	803	863	927	1003	1171	1240	1143	1203	+5	+108
Hälso- och sjukvård	317	399	513	535	645	672	811	925	931	1048	+13	+231
Socialtjänsten (ex officio)	402	535	677	760	918	870	1115	1167	1246	1275	+2	+217
Polisen	716	808	804	799	1028	1095	1360	1443	1594	1586	-1	+122
Åklagare/domstol	72	71	42	50	23	56	24	32	27	29	+7	-60
Annan kommun	63	96	122	159	176	177	174	215	225	287	+28	+356
Övrigt	226	192	243	282	274	421	413	667	533	683	+28	+202
Total	3487	4200	4742	5194	5618	6043	6873	7516	7723	8172	+6	+134

Aktualiserat av vem? Första halvåret 2022.Kommun.

	Aktualiserat av vem												Total
	Den enskilde/ sökande	Förälder/ vårdnadshavare	Anhörig	Annan privatperson	Förskola	Skola	Hälso- och sjukvård	Socialtjänsten (ex officio)	Polisen	Åklagare/ domstol	Annan kommun	Övrigt	
Sandviken	16	36	80	91	39	161	148	54	234	11	41	152	1063
Gävle	44	86	204	134	83	399	371	623	593	9	84	274	2904
Söderhamn	5	38	67	165	12	199	116	110	183	1	28	90	1014
Bollnäs	16	30	56	155	13	100	103	120	175	1	33	30	832
Ovanåker	3	13	40	44	5	27	42	33	36	2	14	22	281
Ljusdal	6	32	52	46	22	82	70	55	96	0	23	16	500
Hudiksvall	7	35	53	126	19	153	114	203	176	3	23	55	967
Hofors	5	15	9	46	5	40	41	30	57	2	23	23	296
Ockelbo	1	2	10	19	6	20	13	29	11	0	7	11	129
Nordanstig	2	13	20	34	1	22	30	18	25	0	11	10	186
Total	105	300	591	860	205	1203	1048	1275	1586	29	287	683	8172

Orsak till anmälan. Länet

	Orsak till anmälan. Antal anmälningar. Första halvåret 2013–2022. Länet										21–22 %	13–22 %
	Jan - juni -13	Jan-juni -14	Jan-juni -15	Jan-juni -16	Jan-juni -17	Jan-juni -18	Jan-jun -19	Jan-juni -20	Jan-juni -21	Jan-juni -22		
Psykisk ohälsa hos barnet	140	145	187	198	226	290	297	259	301	301	0	+115
Beteendeproblem	358	394	427	508	717	663	937	1019	920	1038	+13	+190
Skolproblem	103	148	145	194	238	239	223	252	241	226	-6	+119
Relationsproblem i familjen	216	270	322	278	403	481	379	416	357	419	+17	+94
Förseelse	147	135	111	139	194	147	136	138	146	193	+32	+31
Egen brottslighet/kriminalitet	148	162	171	157	209	251	377	369	392	387	-1	+161
Eget missbruk	106	143	151	213	184	242	245	205	235	242	+3	+128
Omsorgssvikt	1443	1778	2136	2390	2252	2371	2701	3176	3447	3540	+3	+145
Utsatt för övergrepp	205	280	330	284	363	400	370	465	454	471	+4	+130
Våld i familjen	220	288	325	362	413	518	654	837	823	928	+13	+322
Total	3086	3743	4305	4723	5199	5602	6319	7136	7316	7745	+6	+151

Orsak anmälan. Kommun. Första halvåret 2022

	Aktualiseringsskäl										Total
	Psykisk ohälsa hos barnet	Beteende problem	Skolproblem	Relationsproblem i familjen	Förseelse	Egen brottslighet/kriminalitet	Eget missbruk	Omsorgsvikt	Utsatt för övergrepp	Våld i familjen	
Sandviken	42	140	14	37	23	42	7	548	79	76	1008
Gävle	124	413	86	152	62	198	76	1101	209	350	2771
Söderhamn	32	150	23	27	**	45	64	475	14	138	970
Bollnäs	25	73	31	46	23	36	30	388	52	81	785
Ovanåker	7	31	**	24	**	12	**	136	16	26	265
Ljusdal	24	70	14	26	32	10	**	199	10	76	462
Hudiksvall	25	97	38	83	29	19	45	393	76	106	911
Hofors	8	28	**	13	14	12	**	144	**	45	276
Ockelbo	7	11	8	7	**	**	**	65	**	17	126
Nordanstig	7	25	**	**	**	10	**	91	9	13	171
Total	301	1038	226	419	193	387	242	3540	471	928	7745

** Sekretess (fem eller mindre)

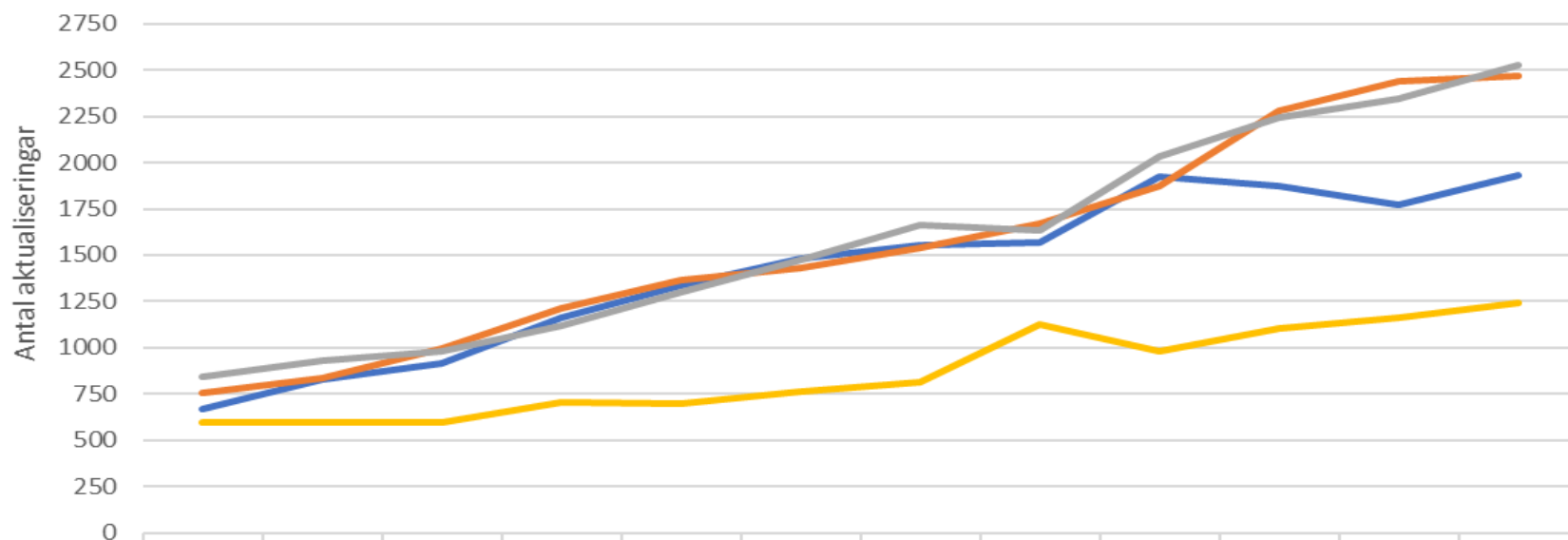
Åldersgrupp. Första halvåret 2022. Länet

Åldersgrupp

	Antal	Procent
0-6 år	1930	24
7-12 år	2472	30
13-16 år	2529	31
17-20 år	1241	15
Total	8172	100

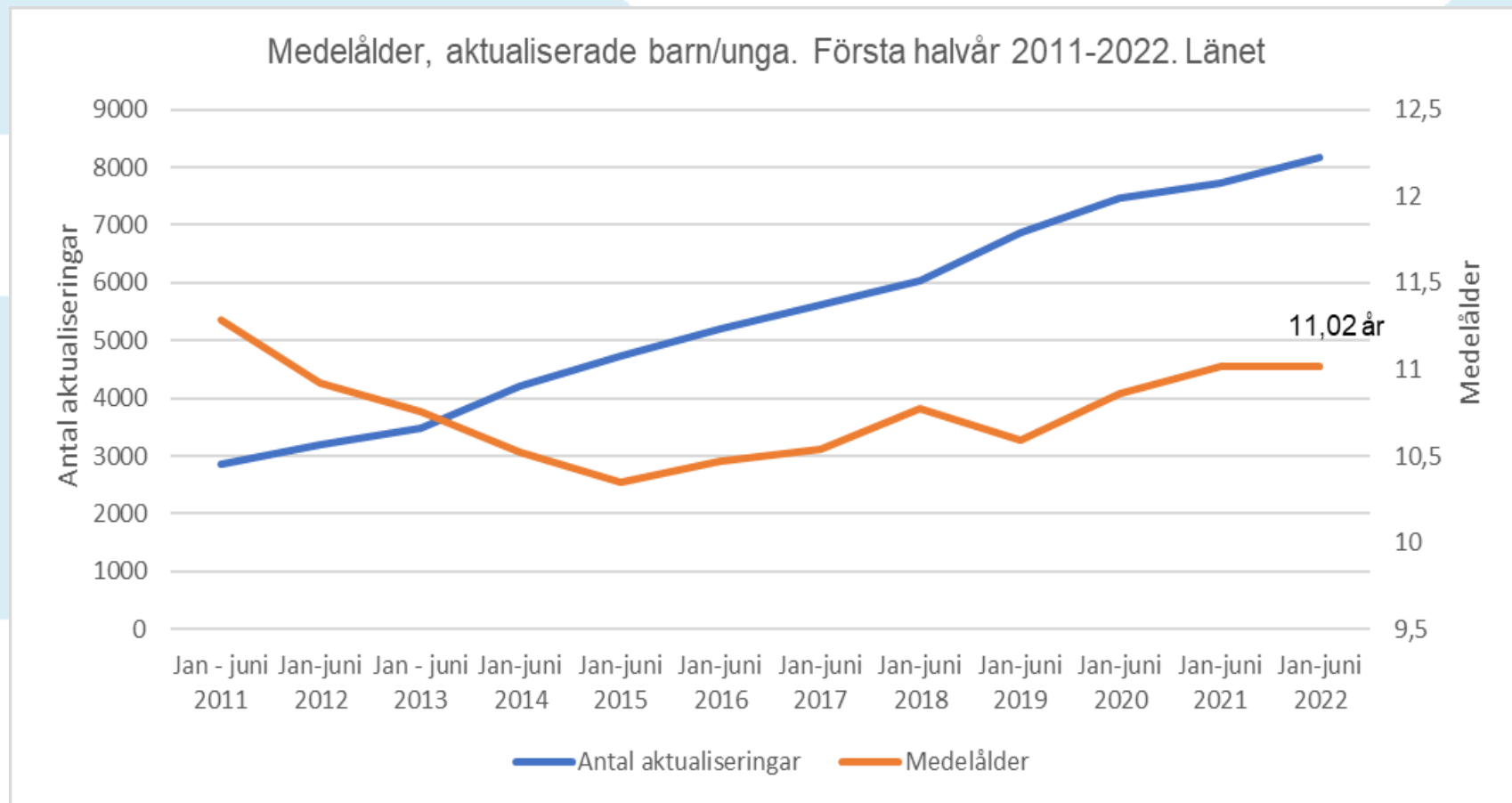
Aktualiseringar, åldersgrupp. Länet

Antal aktualiseringar efter åldersgrupper. Första halvåret 2011-2022. Länet

	Jan - juni 2011	Jan-juni 2012	Jan - juni 2013	Jan-juni 2014	Jan-juni 2015	Jan-juni 2016	Jan-juni 2017	Jan-juni 2018	Jan-jun 2019	Jan-jun 2020	Jan-juni 2021	Jan-juni 2022
0-6 år	665	827	913	1165	1338	1481	1557	1568	1923	1870	1772	1930
7-12 år	754	837	996	1211	1365	1434	1543	1672	1874	2278	2441	2472
13-16 år	840	932	982	1116	1303	1471	1662	1632	2036	2241	2348	2529
17-20 år	598	594	596	708	700	759	813	1123	981	1101	1160	1241

Medelålder aktualiserade barn/unga. Länet

Aktualiseringar, kön.

Antal aktualiseringar, fördelat kön. Första halvåret 2011-2022. Länet

— Pojke	1619	1835	1940	2336	2523	2751	3077	3168	3693	4131	4130	4417
— Flicka	1235	1355	1547	1864	2218	2443	2541	2874	3174	3385	3586	3755

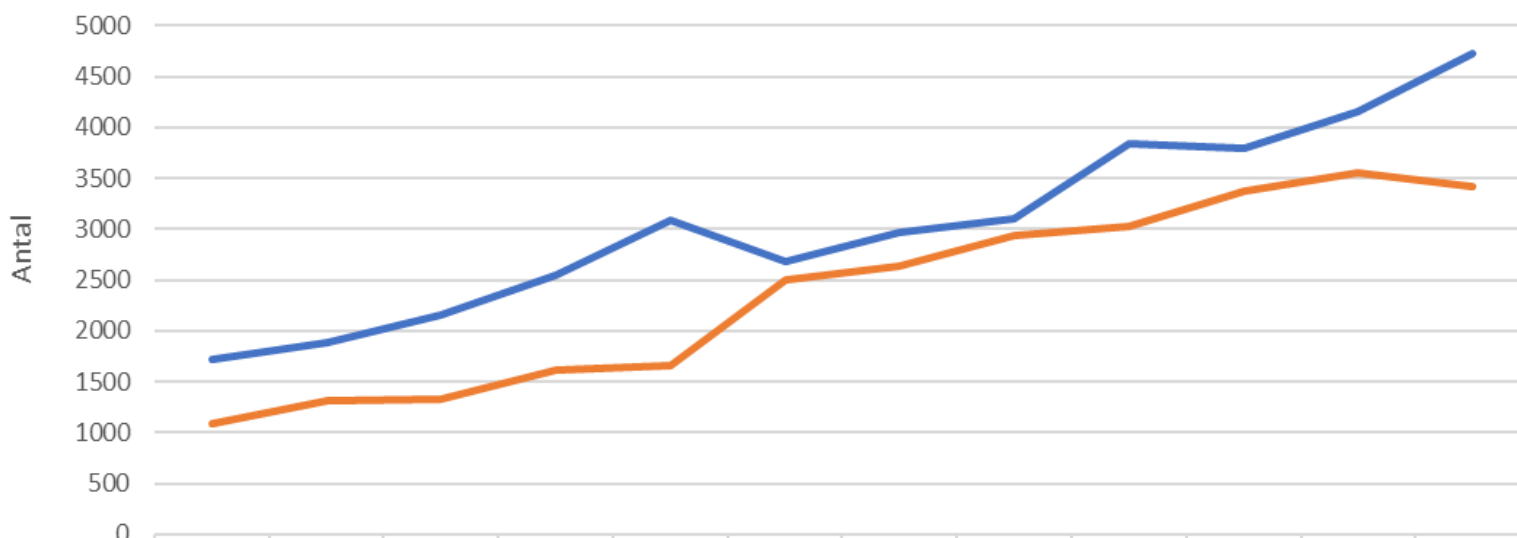
Beslut om utredning. Första halvåret 2022. Länet

	Utredning eller ej		Total
	Inleda utredning	Ej inleda utredning	
Ansökan	402	4	406
	99%	1%	100%
Anmälan	4181	3418	7599
	55%	45%	100%
Yttrande	131	0	131
	100%	0%	100%
Överflyttning av ärende	8	0	8
	100%	0%	100%
Total	4722	3422	8144
	58%	42%	100%

Bortfall=28

Beslut om utredning. Länet

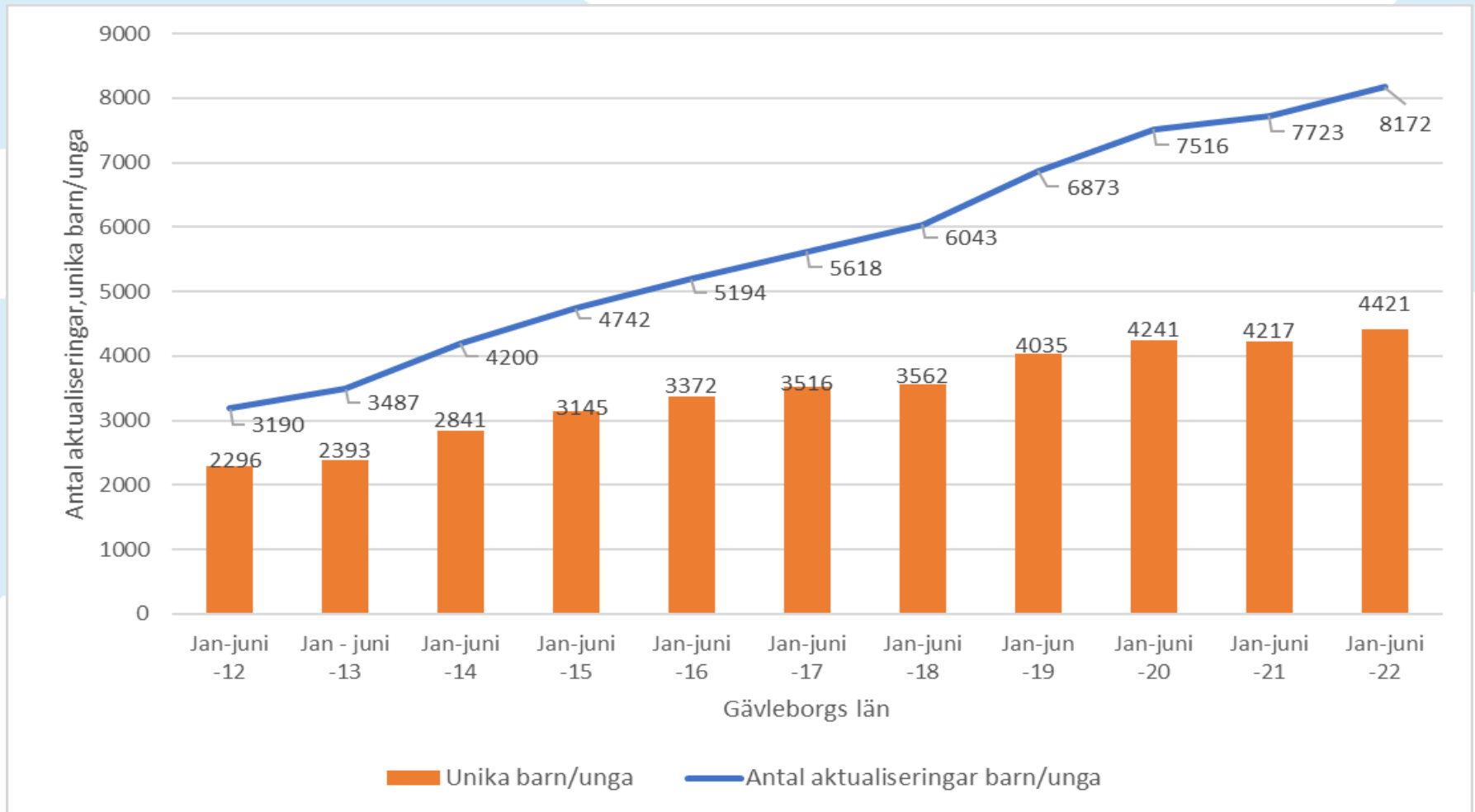
Inleda eller ej inleda utredning. Första halvåret 2011-2022. Länet

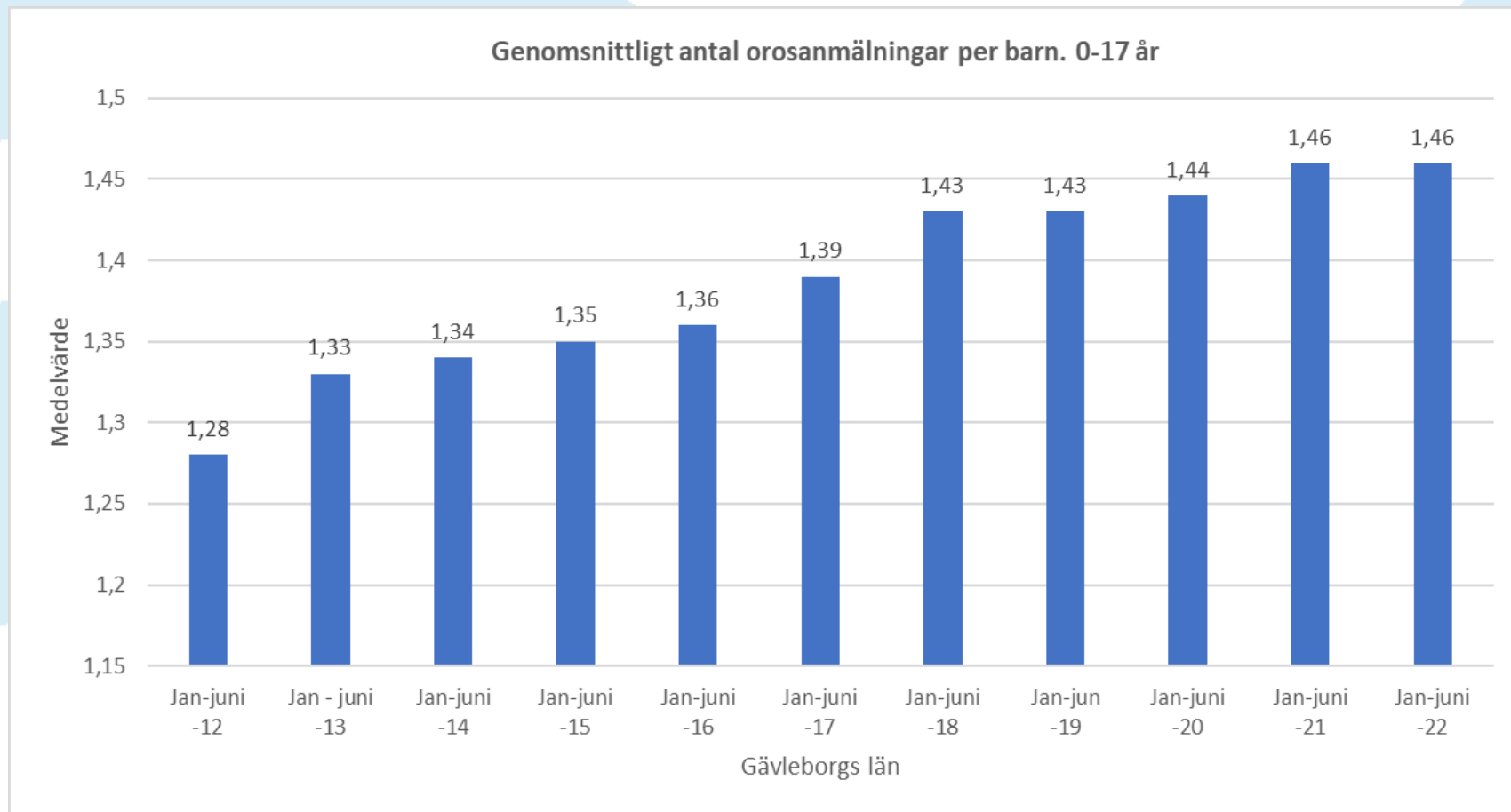
	Jan - juni 2011	Jan-juni 2012	Jan - juni 2013	Jan-juni 2014	Jan-juni 2015	Jan-juni 2016	Jan-juni 2017	Jan-juni 2018	Jan-juni 2019	Jan-juni 2020	Jan-juni 2021	Jan-juni 2022
Inleda utredning	1714	1879	2152	2547	3084	2679	2963	3105	3838	3796	4162	4722
Ej inleda utredning	1094	1309	1335	1612	1658	2499	2638	2935	3032	3367	3553	3422

— Inleda utredning — Ej inleda utredning

Återaktualiseringar Barn och unga. Länet

Orosanmälningar, per barn. 0-17 år.

Analys; Återaktualiseringar Barn och unga

Återaktualiseringar av barn och unga, dvs. att ett barn aktualiseras mer än en gång under en uppföljningsperiod, visar att antal unika barn inte ökar i samma takt som antalet aktualiseringar till socialtjänsten. Ökningen består också till största delen av anmälningar. Forskningen har angivit ett antal tänkbara delförklaringar till ökningen av anmälningar till socialtjänsten:

- Flera anmälare än tidigare, t.ex. anmälningar från privatpersoner och anhöriga har ökat över tid. Vilket i sin tur kan bero på:
 - Tillgängligheten hos socialtjänsten har förbättrats, t.ex. mottagningsenheter med en ingång till socialtjänsten, enkla kontaktvägar (mejl, e-tjänster). Information via kommunernas hemsida om hur man anmäler och vad som händer efter en anmälan.
 - Minskad tolerans hos ej anmälningspliktiga för vad man tycker att ett barn ska behöva stå ut med.
- Ökad samverkan mellan socialtjänsten och verksamheter som möter barn (ex. skolan), vilket leder till en ökad medvetenhet och bättre efterlevnad av anmälningsskyldigheten samt bättre kontaktvägar in i socialtjänsten.

Wiklund, S. (2006). *Den kommunala barnavården – om anmälningar, organisation och utfall*.

Wiklund, S. (2008). Individ- och familjeomsorgens barnavårdsarbete, i Bergmark, Lundström, Minas & Wiklund (red.). *Socialtjänsten i blickfånget. Organisation, resurser och insatser*

Socialstyrelsen. (2019). *Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa. Nationell kartläggning 2018*.

Bilaga: Definitioner, orsak till anmälan

<p>Psykisk ohälsa hos barnet Två underkategorier: 1) <i>Psykisk ohälsa/funktionsnedsättning, konstaterad</i> genom rapporterad diagnos via hälso- och sjukvård 2) <i>Psykisk problematik, förmodad</i>, pga. uppvisad oro, nedstämdhet, depression, ångest, uppförandestörning</p>	<p>Egen brottslighet/kriminalitet Mer allvarliga lagöverträdelser, ex. stöld, skadegörelse, misshandel, inbrott, trafikbrott, vapeninnehav. Lagförda brott eller sådana brott som förväntas leda till strafföreläggande, åtalsunderlåtelse eller åtal.</p>
<p>Beteendeproblem Kan ses som ett samlingsbegrepp för en "stökig" social situation för ett barn/ungdom som ex. innefattar utagerande (allvarliga konflikter med andra, barn och vuxna), riskfyllt sexuellt beteende, alkohol och drogmissbruk i mindre skala, vistelse i kriminella miljöer. Vanligt med samtida problemområden.</p>	<p>Eget missbruk Mer uttalat och allvarligare bruk av alkohol/droger. Ett bruk som negativt påverkar den unges sociala situation (skolan, familjrelationer), fortsatt bruk trots erfarenheter av negativa konsekvenser.</p>
<p>Skolproblem Rör barnet/ungdomens sociala situation på skolan, problem i relationer till andra, skolk och skolvägran.</p>	<p>Omsorgsvikt (brister i omsorgen) Samlingsbegrepp som rör brister i hemmiljön för det enskilda barnet, pga. missbruk och/eller psykisk hos förälder/drar, brister i fostrarförmåga hos föräldrar pga. bristande tillsyn (försummelse, vanvård) och övervakning eller hårda och auktoritära uppfostringsmetoder.</p>
<p>Relationsproblem i familjen Konflikter mellan familjemedlemmar</p>	<p>Utsatt för övergrepp Barnet utsatt för fysiskt eller psykiskt våld, kränkningar, sexuella övergrepp</p>
<p>Förseelse Rapporterat snatteri, klotter, mindre förseelser, mindre allvarliga lagöverträdelser, LOB</p>	<p>Våld i familjen Våld mellan vuxna familjemedlemmar. Barnet tvingas bevittna (se eller höra) våld i sin närmiljö eller leva i en miljö där våld eller hot förekommer ofta</p>

Andershed, H. & Andershed, AK. (2005); Lagerberg, D. & Sundelin, C. (2000); Sundell, K. m.fl. (2014); Sundell K. & Egelund T. m.fl. (2007); Ulmanen, P. & Andersson, G. (2006).